

نگاهی به تبعات اجتماعی بحران ریزگردها
که سال‌ها قبل پیش‌بینی شده بود، اما...

اسمش خوزستان بود...

حسن حیدری
شهر و دانش‌خوارستانی

تقریباً اولین دولت نهم بود. کشورهای حوزه خلیج فارس هم‌سایه هزینه‌های برای باسئیدن مالمج در کانون ریزگردها می‌دادند. مالمج از یک نسوع مواد نفتی به دست می‌آید که فقط شرکت‌های فرانسوی و انگلیسی می‌توانند آن را استخراج کنند. این مالمج را در صحراهای عربستان می‌باشند تا این ریزگردها بلند نشود. این کاری بود که از قدیم‌الایام انجام می‌شد. اما نمی‌توانیم دولت‌ها چه استدلالی این هزینه را پرداخت نکرد و بقیه کشورها هم کنار کشیدند. ۴ سال اول گرد و خاک نسبتاً کمتر بود. چون مالمج باقی‌مانده هنوز دوام داشت ولی بعد از این مدت، تقریباً از ۹-۸ سال پیش اهوای و دیگر شهرهای خوزستان باد و خاک‌های شدیدی داشته است. امسال هم که اصلاً بارندگی نداشتیم و وضع بدتر شد. تالاب شادگان یکی از معروف‌ترین تالاب‌های کشور است که ما نمی‌دانیم آب این تالاب چه بلایی سرش آمده و رودی‌های این تالاب آبی ندارد و گردیدهاهایی که همراه گرد و خاک بلند می‌شود. شرایط را وخیم‌تر و غیررأشیدتر می‌کند. ده‌ده می‌شود که مثلاً به شعاع ۲۰ کیلومتری خاک غلیظی اطراف تالاب بلند می‌شود. امسال حتی پرندهای روسی هم به این‌جا مهاجرت نکردند. هر ساله در این فصل در اهوای بر می‌زدند اما نظرها آنها هم هم‌چنانکه که این‌جا دیگر جای آمدن نیست.

گرد و خاک، ادارات و مدارس اهوای را تقریباً یک هفته‌ای به تعطیلی کشاند؛ اما شرکت‌های دولتی مثل شرکت نفت و فولاد که به تولید و صنعت وابسته است تعطیلی ندارند؛ مگر شیفت‌های روز که با ساعتی تأخیر کار خودشان را شروع می‌کردند. مثلاً ما به صورت عادی کار می‌کردیم و نمی‌توانستیم تعطیل کنیم. ولی گردوغبار بازار اهوای را تقریباً خواباند. هیچ معازن‌های باقی‌مانده در آن وضع باران کسی نمی‌توانست برای خرید به بازار برود. وضع خانه‌ها هم که مشخص می‌بود. هر کسی حیاطش را جارو می‌کرد. حداقل دو کیسه خاک جمع می‌شد. من یک پسر ۳ ساله دارم. در این مدت اصلاً خانه بیرون نیاموردم. مصرف آب اهوای در این مدت ۲-۳ هفته‌ای به قدری بالا رفت که شاید بتوان گفت به اندازه ۶ ماه خوزستان آب مصرف شد. البته اجتناب‌ناپذیر هم بود چون واقعاً انگار باران خاک از آسمان می‌بارید. وضع طوری شده بود که ۲۰ متری مان رانمی‌دیدیم. تصادفات جاده‌های بسیاری اتفاق افتاد که در یکی از آنها خودروهو به طرز فجیعی سوار هم شده بودند. وزیر و معاون وزیر آمدند. نمازندهای مجلس یا ماسک وارد سخن علنی شدند. ماسک رایگان بین مردم توزیع شد؛ اما هیچ‌کدام از این کارها دردی از مردم ما دوان نمی‌کند. عمر شنبه هم مردم اهوای در خیابان نادری بدون شعار دادن و فقط با پلاکاردها و ماسک تجمع کردند. اما پلیس ضدشورش آمد و گفت متفرق شوید! خاکی که اسروز در اهوای و آبان است. فقط استان سارا درگیر تکرده‌ده‌کنه تا استان آذربایجان هم رفته است. همان روزهای اول باد و خاک، تا کسی سروسس‌ها، کرایه‌ها بستانان را ۲ برابر کردند برای خروج از اهوای خاک گرفته ۱۵۰ تا ۲۰۰ هزار تومان کرایه می‌گرفتند. هر کسی که در استان‌های طرف قوم خوشبختی داشت، رفت. خانه و زندگی‌اش را گذاشت و رفت. من هم چون دستگاه تعمیری داشتم، نتوانستم برم. خیلی‌ها رفتند. بیمارستان امام با رازی در این مدت پر بود از بیماران آسم و آلرژی. آماری که اورژانس می‌دهد واقعی نیست. به بقیس می‌توانیم بگویم امروز تقریباً نیمی از مردم خوزستان دچار آسم و آلرژی هستند. یک‌نوع اسبیری استرالیایی هست که حدود ۸۰ هزار تومان قیمت دارد. مردم از این اسبیری‌ها استفاده می‌کنند. این اسبیری‌ها کورترن دارد که می‌دانید یوکی استخوان می‌آورد و ضریبان قلب را ایلا می‌برد. مردمی که بتوانند، این اسبیری را تهیه می‌کنند. اگر هم پولشان نرسد، مسالینامول می‌زنند. نیمی از این تعداد، کارشان به بیمارستان ویستری و اکسپن می‌گردد. این وضع مردمی است که در خوزستان می‌مانند. عده‌ای هم مهاجرت می‌کنند. خانه و زندگی‌شان را برمی‌دارند و می‌روند. مردان برای کار به اهوای می‌آیند و در هفته یکی، دو روز پیش خانواده‌هایشان برمی‌گردند. عده کمی هم هستند که دیگر معاند شده‌اند. یعنی آلزنده‌های صنعتی به قدری بدنشان را آلوده کرده که دیگر گرد و غبار هم تأثیری بر آنها ندارد. متأسفانه این وضع امروز خوزستان است. بیماری‌های ویروسی، آسم و آلرژی‌های شدید تا نرات بلندمدت جدی‌تری هم دارد که شاید سال‌ها بعد بروز کند و شاید بر نسل‌های بعد تأثیر بگذارد. در گرد و غبار سال گذشته یکی از نزدیکان ما سقط جنین کرد. وقتی به بیمارستان رفتیم، دیدیم یک بخش پر از موارد مشابه است. زنانی که به اصطلاح بچه از بارشان رفته است. دکترها گفتند: این گرد و خاک نوعی آلودگی در خود دارد که زنانی که در هفته‌های اول بارداری باشند، تحت تأثیر قرار می‌دهد. سقط جنین اتفاق می‌افتد. اگر نخواهیم آمارش را در بیابیم که گرد و غبار چه تعداد بچه را در شکم مادر کشته است، شاید رگم و خوشنماکی به دست آید.

۱۰ ماهه در صفحه ۱۰

در «طرح نو» امروز مطالبی می‌خوانید از:

- عباس صلاحی
- سید حسین دهدشتی
- وحید تاج
- هوشنگ ماهر و بان
- کاظم راست گفتار
- و ...